

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
ТА ГРАФІКИ**

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ»

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції

**15 травня 2024 року
м. Одеса**

ОДЕСА – 2024

УДК: 378:37.09:7-057.86(08)

**Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Протокол № 17 від 27.06.2024р.)**

Упорядники: Твердохлібова Я. М., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки;

Спасскова О. П., кандидат мистецтвознавства, асистент кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки.

Рецензенти: Ракович В. В. кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Херсонського державного університету;

Бартенєва І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р., м. Одеса) / упоряд. Я. М. Твердохлібова, О. П. Спасскова. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2024. – 116 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи», яка відбувалася у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» 15 травня 2024 року.

Збірник призначений для науковців (докторанти, аспіранти, магістранти), здобувачів вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти, педагогічних працівників різних типів закладів освіти, художників, дизайнерів, представників творчих спілок, арт-ринку.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

Віра БРЕДНЬОВА

*кандидат технічних наук,
професор кафедри нарисної геометрії та інженерної графіки
Архітектурно-художнього інституту
Одеської державної академії будівництва та архітектури, м.Одеса*

Ірина ПРОХОРЕЦ

*старший викладач кафедри рисунку,
живопису та архітектурної графіки Архітектурно-художнього інституту
Одеської державної академії будівництва та архітектури, м.Одеса*

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МОЛОДШИХ КУРСІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

***Ключові слова:** інноваційна графічна підготовка, графічні компетенції, студенти молодших курсів, методичний вимір*

Застосування системи багаторівневої освіти, реалізація компетентнісного підходу обумовлює необхідність використання нових підходів до організації навчання, що базується на застосуванні інноваційних освітніх технологій. В освітньому процесі у закладах вищої освіти (ЗВО) особливістю інновацій можна вважати використання нових прийомів викладання та контролю знань, технологій в методологічних і методичних підходах надання освітніх послуг для отримання здобувачами якісних індивідуальних кінцевих результатів [1, 103-113; 3, 128-131; 5 та ін.]. Поступовий процес реформування освітньої діяльності висуває нові вимоги до навчання у системі вищої освіти України, у зв'язку з чим виникає необхідність удосконалення методології викладання будь-якої дисципліни, постійного моніторингу якості успішності здобувачів. Вища освіта поряд з деякими факторами, що характеризують інноваційний потенціал особистості, є одним з показників конкурентоспроможності в ринкових умовах. Широке використання дистанційної системи навчання суттєво змінили роль і місце викладачів та студентів в освітньому процесі ЗВО на найближче майбуття, тому це становиться одним з напрямів удосконалення всієї системи освіти і включає в себе такий тип навчання, який характеризується значним об'ємом самостійної роботи, що потребує також досить високого рівня стійких навиків індивідуальної графічної компетентності. У зв'язку з

цим актуальне і важливе значення приймає формування вмотивованості та зацікавленості у студентів протягом всього навчально-виховного процесу у ЗВО, усвідомлення необхідності здобуття якісної графічної освіти, що є запорукою успішності у майбутній професійній діяльності. Зміна концепції середньої освіти, орієнтованої на систему тестів, виключення низки дисциплін чи розділів дисциплін з обов'язкової підготовки школярів (креслення, стереометрія та інших) спричинило зниження їхньої підготовленості до творчої та конструкторської діяльності, де потрібні як знання, так і розвиток відповідних навичок. Перелічені проблеми відомі та потребують постійної уваги. У плануванні навчального процесу навчання студентів молодших курсів значна частина навчального матеріалу була виведена на їх самостійну роботу, що не завжди позитивно відбивається на якості та результативності навчання, оскільки в школі вони звикли до того, що матеріал, що вивчається, засвоюється на уроках під контролем вчителя. Процес навчання ускладнюється також тим, що на першому курсі студенти стикаються із проблемою соціальної адаптації до умов ЗВО. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалити підходи під час проведення аудиторних занять та організації самостійної роботи студентів.

На основі багаторічного досвіду викладання графічних дисциплін в Одеській державній академії будівництва та архітектури для студентів молодших курсів архітектурно-художніх спеціальностей авторами систематично проводиться аналіз поточних і підсумкових результатів та моніторинг якості графічних робіт і загалом успішності здобувачів. За результатами наших досліджень [2, 17-21; 4,122-126 та ін.] були розроблені та рекомендовані критерії для наступних рівнів формування поточної графічної компетенції:

- до **високого** рівня відносяться стійке оволодіння теоретичними знаннями у повному обсязі, висока готовність застосування знань на практиці без допомоги викладача;

- до **достатнього** рівня відносяться оволодіння теоретичними знаннями не в повному обсязі, невисока готовність застосування знань на практиці (можлива допомога викладача);

- до **допустимого** рівня відносяться оволодіння теоретичними знаннями у недостатньому об'ємі (знання термінології недостатньо), досить слабка готовність застосування знань на практиці навіть з допомогою викладача.

Узагальнені результати були отримані за останні три роки методами спостереження, тестування, аналізу навчального процесу і результатів навчання, що надало можливість диференціювати графічні компетенції кожного студента окремо. Підкреслимо, що мета освіти – це не лише знання, але також дії, тобто наявність відповідних графічних компетенцій у кожного індивідуума – і це потребує досить якісного рівня навчання від нього та відповідального та вмотивованого відношення до навчального процесу.

У сучасних умовах до колективів та викладачів вищої школи пред'являються високі вимоги у методичному та науковому плані, тому проведення таких заходів, як профільні методичні конференції, конкурси різних рівнів та ін. дозволяють викладачам знаходити шляхи подальшого розвитку.

Список використаних джерел

1. Birkovich T. I., Varivonchik A. V., Mazur B. M. (2021). Peculiarities of teaching students professional skills in art institutions of higher education: *Issues of cultural studies*. №2. С. 103-113.
2. Brednyova, V. P., Smychkovska, O. M., Prohorets, I. M. (2018). To the problem of forming of graphic competences of students of architectural and artistic specialities. *Naukovi Visnik Pivdenoukrainskogo natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni K. D. Ushynskoho*, №1 (120). С.17-21.
3. Бредньова В. П., Прохорец І. М., Михайленко Е. В. Дослідження соціально-психологічної та графічної підготовки абітурієнтів до навчання в закладах вищої освіти. *Журнал наукових праць «Інноваційна педагогіка» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*, № 20, т.2, 2020. - С. 128-131.
4. Brednyova V. P. Prokhorets I. M., Yavorska N. M. Research of feedback in the study of graphic disciplines in higher educational institutions. *Журнал наукових праць «Інноваційна педагогіка» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*, 2024. № 67 т.1. С.122-126.

5. Проектна графіка: навч. посіб. / Т. М. Клименюк, Н. А. Консулова, М. В. Бевз, Х. І. Ковальчук. Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: 2011. 220 с.

Гліб БРЯНСЬКИЙ

*здобувач ступеня доктора філософії,
аспірант кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського, м. Одеса*

**СЕНС ПЕДАГОГІЧНО-МИСТЕЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
У НОВІТНІХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЯХ**

Ключові слова: мистецтво, освіта, педагогічно-мистецька творчість, майбутній вчитель образотворчого мистецтва, емоційна компетентність вчителя.

Новітній надскладний стан соціального середовища має свої негативні відбитки в свідомості всього суспільства. Винятком не стали й вчителі образотворчого мистецтва. Відображення негативного впливу умов сьогодення формується в свідомості вчителів мистецьких дисциплін. Розвинута чутлива емоційна сфера педагогів-митців віддзеркалює зовнішній вплив, що є одним із шляхів до емоційного напруження. Рекомендовано приділити увагу своєчасному запобіганню емоційного напруження або вигорання, тому що у разі бездіяльності є велика вірогідність початку дидактогенії.

Дидактогенія – психічні розлади (від емоційної реакції, що дає зрушення в настрої особистості і колективу, до хворобливого стану), які викликані грубими словами педагога чи керівника; психогенні порушення працездатності або здоров'я дитини чи підлітка, викликані непрофесійними діями вчителя (чи педагогічного колективу) у процесі організації навчання чи виховання [4, с. 94].

Саме забезпечення стабільності емоційної сфери вчителя образотворчого мистецтва у професійній діяльності пов'язано із його спроможністю до позитивної педагогічно-творчої реалізації освітнього процесу, створення особистісних витворів

Зміст

Бартенєва І., Фазлуєв В. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх фахівців мистецького спрямування до формування естетичної культури здобувачів освіти.....	3
Богайчук Л., Гвоздьова О. Образ Тараса Шевченка у творчості сучасних художників.....	7
Бредньова В., Прохорец І. Особливості методики графічної підготовки студентів молодших курсів на сучасному етапі.....	10
Брянський Г. Сенс педагогічно-мистецької творчості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у новітніх освітніх реаліях.....	13
Волинська О. Національна мистецька освіта України: досвід Галичини.....	17
Ворніков В. Формування толерантного менталітету особистості в світлі сучасних принципів навчання: інтегративна єдність мистецтва й педагогіки.....	20
Главенчук О. Метод викладання. Девіз викладача і здобувача освіти: «Будь-яке навчальне завдання виконане здобувачем освіти – потенційна виставкова робота».....	25
Гоманюк В. «Кодима-фест» – творча лабораторія Одеського художнього фахового коледжу ім. М. Б. Грекова (досвід практичної роботи 2016-2019 н. р.).....	32
Ейвас Л. Самобутність професійного мистецтва витинанки дніпровського регіону.....	34
Ейвас Л., Губа А. Народна обрядова символіка у декоративних композиціях сучасних українських митців.....	37
Ковальов О., Мірошниченко Н. Історично-мистецькі основи етнокультурної спадщини Сіверщини.....	41
Красюк І. Освітні втрати та шляхи їх подолання в умовах воєнного стану.....	46
Крижевська С Необхідні складові підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.....	50
Литовченко Н., Поступаленко Р. Популяризація українського мистецтва за кордоном під час війни.....	52
Лоза Н., Борисюк З. Анімалістика у художньому ткальстві. Шлях у пошуку художнього образу у навчанні здобувачів вищої освіти художньо-графічного факультет.....	55
Малік О. Артрезиденція «Ціна свободи» – новації в творчому середовищі візуального мистецтва України.....	57
Мунтян С. Значення Петриківського розпису в сучасному мистецтві.....	59
Орос І. Сучасні інтерактивно-розвивальні методи навчання майбутніх художників-педагогів: поєднання друкованої та комп'ютерної графік.....	61
Петренко О., Люта Д. Петриківський розпис у його культурно-історичному й художньо-педагогічному вимірах.....	66

Петренко О., Щербакова Л. Естетично-ментальні параметри побудови індивідуальної роботи зі студентами в межах курсу «Художньо-прикладна графіка».....	70
Петрук Р., Воронюк А. Досвід розпису монументального об'єкта під керівництвом Володимира Прядки.....	75
Петрук Р., Прокопенко Г. До питання розробки монументального об'єкта як навчального завдання.....	77
Ракович В. Синтез традиційних і сучасних підходів під час вивчення матеріалознавства у живописі.....	79
Резніченко Г. Тарас Шевченко в українському образотворчому мистецтві.....	83
Смичковська О., Бредньова В. Удосконалення підходів до навчання онлайн на практичних заняттях з графічних дисциплін.....	86
Спаскова О. Дослідження декоративно-прикладного мистецтва Слобожанщини XVII – XVIII ст. у виданнях з книжкової колекції Бібліотеки Університету Ушинського.....	89
Спаскова О., Ван Сює Питання традицій та інновацій у підготовці магістрантів-художників із КНР.....	92
Твердохлібова Я. Методична підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва.....	95
Харитонова І. Обґрунтування щодо ведення дисциплін «Робота на пленері», «Практика на пленері» елементарного підрівня початкової мистецької освітньо-виховної діяльності КЗПСО «Мистецька школа №15 імені Т. І. Боевої м. Одеси».....	99
Шевчук Т. Візії війни в сучасній українській політичній карикатурі та постері.....	102
Школьнік О. Тема козацтва в образотворчому мистецтві як засіб формування патріотизму і національної ідентичності особистості: історичний аспект.....	109

Наукове видання
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ В СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ
Всеукраїнська науково-практична конференція
м. Одеса, 15 травня 2024 року